

Bakalářská práce Barbory Vostradovské je cenným příspěvkem ke studiu geografických aspektů předškolního vzdělávání v Česku. Autorka zvolila téma v české geografii zatím okrajové a i přes nedostatek odborné literatury se s ním vypořádala dobře a dokázala přinést nové poznatky o lesních mateřských školách a jejich uživatelích. Přestože je v Česku zatím nízký počet lesních mateřských škol a nedochází proto k zásadnímu ovlivňování časoprostorových vztahů (autorka vychází z geografie času), jedná se i v našich podmínkách o téma společensky relevantní z několika důvodů, které autorka sama uvádí. V současné době je především z demografických důvodů problém s kapacitami mateřských škol, který je ještě závažnější v suburbánních oblastech, kde se koncentrují mladé rodiny s dětmi. Péče o děti v předškolním věku výrazně ovlivňuje každodenní život rodičů a neumístění potomka do státní mateřské školy může být výraznou bariérou, časoprostorovou nebo ekonomickou. V neposlední řadě má předškolní vzdělávání vliv na formování osobnosti a budoucí chování jednotlivců.

Bakalářská práce je dobře strukturovaná. Cíl mohl být formulován konkrétněji než jen jako popis situace, což by pomohlo lepšímu zacílení celého textu, vyhnout se nadbytečným informacím a kvalitnějšímu propojení teoretické a empirické části. Hlavním argument práce – lesní mateřské školy mohou být alternativou předškolní péče, které se nedostává hlavně obyvatelům suburbíí – by si zasloužil rozpracování ve výzkumných otázkách, v empirické části či závěru. Výzkumné otázky jsou jinak formulovány dobře a na všechny autorka v empirické části adekvátně odpovídá. Pro lepší orientaci čtenářů bych je příště umístila za úvod resp. cíl práce.

Autorka jako oporu své práce zvolila geografii času, ze které převzala především Hägerstrandův koncept omezení. Doporučuji příště citovat přímo jeho práce, protože je autorem všech konceptů a ostatní je už většinou v nezměněné podobě pouze přebírají. Dále vychází z behaviorální geografie, kde diskutuje především proces rozhodování a nakonec věnuje jednu podkapitulu prostorové mobilitě obyvatel. Teoretické části by prospělo, kdyby byla zúžena a diskutovaly se pouze pojmy/koncepty přímo se vztahující k práci. V současné podobě není zcela srozumitelné propojení teoretické a empirické části práce a teoretických konceptů je dále využíváno málo. Např. pro hodnocení omezení každodenního života rodičů by bylo potřeba jednotlivce sledovat v širším časoprostorovém a sociálním kontextu. Ptala bych se například, zda by rodiče dítě umístili do lesní mateřské školy i v případě, že by bylo v klasické mateřské škole místo, jestli je finanční příspěvek výrazným zásahem do rozpočtu domácnosti, jak se změnila jejich každodenní aktivity s nutností dojíždět na vyšší vzdálenosti apod. Autorka se spíše než na omezení zaměřuje na strategie a motivace domácností při umisťování dítěte do mateřské školy, proto bych práci teoreticky ukotvila především v behaviorální geografii či jejím propojení s geografii času. V teoretické části práce je třeba naopak vyzdvihnout autorčinu originalitu, kdy v závěrečných pracích často pouze mechanicky představenou geografii času, obohacuje o výzkum každodenního života a o příklady vztahující se přímo ke skupině obyvatel sledované v bakalářské práci.

Metodika práce je velmi dobře popsána. Je zřejmé, že si autorka z literatury dobře nastudovala techniku rozhovorů, kterou pak v práci využila. Oceňuji hlavně pilotáž dotazníku, která často ve výzkumech chybí. Počet respondentů není vysoký, ale je naprosto dostačující. Autorka si neklade za cíl prezentovat obecné závěry o využívání lesních mateřských škol, ale jde jí především o seznámení s v Česku novým fenoménem z geografické perspektivy.

Empirická část práce přináší nové a zajímavé poznatky o sociodemografické skladbě uživatelů a strategiích rodičů při volbě mateřské školy pro své děti. Ocenit lze především čtivost textu a obohacení vlastní interpretace rozhovorů o informace z literatury.

Z hlediska formálního je práce v pořádku až na nevhodné používání přímých citací namísto citací nepřímých a nepřesné uvádění jména geografa Reginalda Golledge. U hesel z Dictionary of Human Geography je vždy lepší citovat přímo autora daného hesla namísto celého slovníku.

Bakalářská práce jako celek splňuje požadavky kladené na tento typ prací. Je znát autorčin zájem o problematiku a snaha přinést do geografie nové téma, což je potřeba ocenit. Kritika souvisí právě s vždy problematickým uchopením nového tématu, se kterým se potýká každý. Práce může sloužit jako vstupní studie, na kterou půjde dobře navázat v diplomové práci, proto ji doporučuji k úspěšnému obhájení.

V Praze dne 4.9.2013

RNDr. Lucie Pospíšilová, Ph.D.
katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Otázky k obhajobě:

Do jaké míry mohou být, soudě z výsledků Vašeho výzkumu, lesní mateřské školy náhradou za klasické mateřské školy?

Byl by v empirické části práce rozdíl, pokud byste namísto obsahové analýzy textu (přepsaných rozhovorů) rozhovory zpracovávala jako odpovědi na dotazník?

Myslíte si, že se výsledky Vaší práce dají zobecnit na širší území? Pokud byste pro případovou studii vybrala jiné dvě mateřské školy, byly by výsledky jiné?